

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Veiviser **Valgkomité**

- Noen nyttige råd og tips

Velkommen som medlem av valgkomiteen!

Du har fått et viktig oppdrag for Nasjonalforeningen for folkehelsen. Oppgaven du er valgt til er både utfordrende og spennende. Det er mye opp til deg og de andre i valgkomiteen hvordan dere vil løse oppgaven.

I dette heftet gir vi deg noen praktiske tips om hvordan valgkomiteen kan legge opp sitt arbeid. Vi viser deg også hvilke organisasjonsmessige bestemmelser dere må forholde dere til.

Heftet er ment som en veileder for medlemmer av valgkomiteen i lokallag og fylkeslag.

Du har sagt ja til et viktig oppdrag

Dere i valgkomiteen har fått et viktig oppdrag av årsmøtet. Til neste årsmøte skal valgkomiteen sørge for at det finnes gode kandidater til ledige verv i styret. Det er Nasjonalforeningen for folkehelsens sine vedtekter som regulerer hvem som er på valg.

Det er årsmøtet som velger sine tillitsvalgte, det vil si medlemmene i lokal-/fylkeslaget. Det betyr at medlemmene også kan bidra, og spille en viktig rolle i nominasjonsprosessen.

I dette heftet skisserer vi arbeidsprosessen i valgkomiteen.

Nasjonalforeningens vedtekter

For å kunne løse oppdraget på best mulig måte må valgkomiteen (VK) være orientert om de viktigste bestemmelsene i Nasjonalforeningens vedtekter.

Innstillingen må være i samsvar med disse, se Nasjonalforeningen.no:

<https://nasjonalforeningen.no/medlemsnett/styringsdokumenter/Vedtekter-for-Nasjonalforeningen-for-folkehelsen/>

Kartlegging

Valgkomiteen (VK) må tidlig kartlegge hvor mange i det sittende styret som ønsker å fortsette. Hvor mange nye medlemmer er det behov for? For at et styre skal fungere godt sammen og nå de målene som lokallaget har satt, er det bra om styret er bredt sammensatt (alder, interesser, kjønn). Hvilke interesser og kompetanse er representert i styret? Hva kan VK gjøre for å øke mangfoldet? Det er valgkomiteen som innstiller til årsmøtet og setter sammen forslag til et best mulig styre. Styremedlemmer som ønsker å fortsette i styret *stiller seg til disposisjon* for VK, men blir ikke automatisk gjenvalgt.

Oppgaver

For å finne de riktige kandidatene til styret er det nødvendig med en prat med det sittende styret. Hvilke oppgaver skal styret ivareta det kommende året? Hva slags kompetanse og egenskaper trenger styret mer av? Hvilke oppgaver kan valgkomiteen rekruttere til? Oppgavene/aktivitetene styret arbeider med bør finnes i lokallagets forslag til årsplan, og det er kjekt med noen konkrete oppgaver til hver i styret. Et styre bør ikke være for stort, og vedtektene anbefaler *inntil* fem styremedlemmer i tillegg til leder og nestleder.

Det er også *styrets* utfordring å finne/tilby konkrete oppdrag/oppgaver som gjør det lettere for valgkomiteen å spørre og se etter ildsjeler.

Laget kan også opprette egne arbeidsgrupper for sine hoved-aktiviteter, og da kan det også være lettere å trekke frivillige inn i lagets aktiviteter/arbeid uten å kreve verv. Slike ildsjeler på aktivitet, kan etter hvert bli til ressurser også i lagets styre.

Rekruttering

Når valgkomiteen har kartlagt behovet for nye medlemmer i styret, og hvilke oppgaver styret skal arbeide med fremover, kan arbeide med rekruttering starte. Rekrutteringsprosessen er VK største oppgave. Det er viktig å tenke igjennom hvilke rekrutteringskanaler valgkomiteen kan benytte og hva dere bør se etter. Det gjør arbeidet lettere:

- ***Personer som er aktive i møter***

En grunn til at valgkomiteen bør delta på lagets aktiviteter og møter, er nettopp at de på denne måten skaffer seg førstehånds kjennskap til hvilke personer som står fram som aktive og interesserte.

- ***Valgkomiteens og lokallagenes personlige kjennskap***

Valgkomiteens personlige kjennskap til medlemmene er også en god rekrutteringskilde. Like viktig er det å søke å engasjere medlemsmassen til å komme med forslag på personer de mener kan være interessert i å påta seg et tillitsverv eller være egnet til bestemte oppgaver. Valgkomiteen bør også motivere medlemmene til å tipse valgkomiteen om personer de bør henvende seg til direkte. (OBS sende brev/epost)

- ***Medlemsliste***

Valgkomiteen kan også bruke medlemslisten aktivt. Dersom det er en målgruppe som er underrepresentert, kan medlemslisten gi nye navn som valgkomiteen kan ta kontakt med. Kanskje er det noen som ikke er klar for tillitsverv akkurat dette året, men som kan spørres igjen neste år.

- ***Kursdeltakere og brukere av Nasjonalforeningens tilbud***

Oversikt over hvem som har deltatt på kurs og arrangement kan være en kilde valgkomiteen kan benytte seg av. Personer som aktivt bruker Nasjonalforeningens tilbud kan tenkes i neste runde å ville engasjere seg i organisasjonens arbeid gjennom tillitsverv. Det er derfor lurt av valgkomiteen å sjekke med leder for gå-gruppen, dagsenteret, turgruppa, likepersoner, aktivitetsvenner og andre aktiviteter for å få tips til engasjerte kandidater.

- ***Nasjonalforeningens fylkeskontor***

Fylkeskontoret har ofte en stor kontaktflate både innad i Nasjonalforeningen og utad. Ved å delta i møter, kurs, representasjons-oppgaver, aktiviteter og på

ulike arrangement, får ansatte ved fylkeskontorene god kjennskap til mange aktuelle personer for tillitsverv og kan gi tips.

- **Engasjerte ildsjeler**

Valgkomiteen kan også hente forslag fra ressurspersoner utenfor organisasjonen når nye skal rekrutteres, for eksempel fra folkehelsekoordinator, frisklivssentral etc.

Det finnes mange som ennå ikke har blitt medlem i Nasjonalforeningen, rett og slett fordi ingen har spurt dem om de er interessert i medlemskap. Dersom man spør og innstiller personer utenfor Nasjonalforeningens egne rekker, må valgkomiteen passe på at vedkommende betaler medlemskontingent, og dermed er valgbar etter vedtektene.

Valgkomiteen bør generelt se etter «ja-mennesker» som kanskje alt er aktive andre steder. Ny-pensjonister er ofte en god gruppe å rekruttere fra.

Helsefaglig bakgrunn (pensjonister) kan gi gode forutsetninger for å bidra i lokale helselag og demensforeninger. Politisk erfaring kan være bra, eller erfaring fra andre organisasjoner. Å bidra til synliggjøring (ivareta facebook-side) for laget kan også være et viktig oppdrag å rekruttere til.

Hvordan spørre aktuelle kandidater?

Det er viktig å gi aktuelle kandidater et realistisk bilde av hva som forventes av dem i styret. Hvordan man skal spørre aktuelle kandidater kan ofte føles utfordrende for VK. Derfor har vi laget en sjekklister og konkrete forslag til spørsmål, som kan gjøre jobben enklere.

Valgkomiteens innstilling

Når VK har fått positiv respons fra aktuelle kandidater lager VK sin innstilling som blir behandlet på årsmøtet. Styret skal bestå av **leder, nestleder, sekretær, kasserer og styremedlemmer og varamedlemmer**. VK tar her et aktivt valg, det skal ikke være automatisk gjenvalg av styremedlemmer som stiller til gjenvalg.

Gjennomføring av valgene i årsmøtet

Valg gjennomføres vanligvis som det siste punktet i årsmøtets dagsorden. Det er som regel valgkomiteens leder som presenterer innstillingen. Vi minner om at alle som blir foreslått må ha sagt seg villig til å stille til valg. Under årsmøtet kan det gis anledning til benkeforslag på nye kandidater. Dersom VK har et fullstendig forslag, må årsmøtet votere over om benkeforslag skal tillates. Ved benkeforslag, skal det være skriftlig votering. Ved skriftlige valg er det

nødvendig med stemmesedler. Disse må være klargjort på forhånd. I fylkesårs-møtet er det tellekorpsets oppgave å dele ut stemmesedler, samle de inn igjen og sørge for opptelling. Resultatet av avstemningen meddeles ordstyrer, som deretter kunngjør resultatet overfor årsmøtet. Styret innstiller kandidater til valgkomite for årsmøtet.

Overføring av arbeidet til den nye valgkomiteen

Når innstillingen er lagt fram overfor årsmøtet og valgene gjennomført, er oppdraget til valgkomiteen fullført. Vanligvis ivaretas kontinuiteten i arbeidet ved at en person fra den tidligere valgkomiteen blir gjenvalgt. På denne måten kan vedkommende informere de nye om hvilke rutiner og prosedyrer som er vanlig å følge, samt hvilke erfaringer valgkomiteen har gjort seg året før. Det er styret som innstiller forslag til ny valgkomite. Den nyvalgte valgkomiteen vil ha ansvaret for neste valgprosess.

Kjøreplan for valgkomité:

1. Kartlegge

- Hvor mange i styret ønsker å fortsette?
- Hvor mange nye er det behov for?
- Hvilke interesser og kompetanse er representert i styret?
- Hva kan VK gjøre for å øke mangfoldet?

2. Oppgaver

- Hvilke oppgaver skal styret ivareta det kommende året, og hvilke personer trenger styret for å få dette til? (årsplan)
- Hvilke ønsker stilles til det nye styret og hvilket behov har styret?

3. Rekruttering

- Hvem kan fylle de forskjellige plassene i styret, og hvem er interesserte?
- VK snakke med aktuelle kandidater.
- Gi realistisk bilde av hva som forventes av dem i styresammenheng.
- Hvilke verv er ledige? –kasserer, leder?

4. Innstilling

- VK lager forslag som presenteres for årsmøtet.
- Sett sammen det styret som dere tror er det beste!
- Send innstillingen til årsmøtedeltakerne på forhånd i henhold til aktuelle vedtekter (ulike for lokallag og fylkeslag).

5. Presentere til årsmøtet

- VK presenterer sitt forslag med begrunnelse på årsmøtet.
- Bør si noe om hvorfor styret er tenkt satt sammen på den måten valgkomitéen forslår.

Hvordan spørre aktuelle kandidater?

Innledning

Planlegg og velg hva slags personer dere ønsker inn i styret. Skal de ha noen spesiell kompetanse, egenskap, tilhørighet, engasjement for våre saker eller noe liknende? Ønsker vi personer som liker å snakke i forsamlinger, eller noen som gjør mye i det stille? Eller begge deler? Vi ønsker engasjerte styremedlemmer, som kan bidra til å arbeide for våre saker, ikke kun en som fyller en stol i møtene!

Kast frem alle mulige og «umulige» navn som kan spørres. Tenk sammen-setning, - vil disse personene være et fint tilskudd til de andre i styret? Spør alle dere kjenner om forslag.

Ikke vær redd for å be en person som ikke er aktiv i Nasjonalforeningen fra før av, hvis dere mener at hun/han kan tilføre mye i styrearbeidet. Man må bare sørge for at vedkommende blir medlem og får en introduksjon om Nasjonalforeningen og vårt arbeid lokalt.

Forbered samtalen

- Forbered hva du skal fortelle om arbeidet til Nasjonalforeningen lokalt og sentralt. Velg temaer som du tror at den du vil spørre er opptatt av. Forbered samtalen med den potensielle styrekandidaten

- Ikke gå rett på spørsmålet. Fortell litt om aktuelle saker og hva Nasjonalforeningen /fylkeslaget/lokalforeningen står for. Viktig å gi oppdatert informasjon som «fenger».
- Trekk frem ting vi er stolte av. Hvor godt kjenner han/hun Nasjonalforeningen for folkehelsen generelt og lokalt? Ikke underselg vår virksomhet.
- Kjenner han/hun noen som er aktive i våre lag?
- Har det vært noen lokalpolitiske saker der vi kan regne med at kandidaten er enig i at dette er viktig/noe det må gjøres noe med? At vi kan gjøre en forskjell med vårt arbeid?
- Ikke ta ting for gitt. Travle mennesker er helt sikkert ikke oppdatert på hva Nasjonalforeningen for folkehelsen arbeider med nå.

Gjennomføring - selve spørringen

Fortell at N.N. har anbefalt dere til å ta kontakt med den aktuelle kandidaten (hvis det er tilfelle), fordi man tror at han/hun vil synes at dette er interessant. Oppdater om hva det jobbes med: fylkestyret/helselaget/demensforeningen jobber i år spesielt med (velg det som er riktig) for eksempel ernæring og fysisk aktivitet. I tillegg har vi begynt å interessere oss mer for hvordan fylket og kommunene arbeider med folkehelse spørsmål her hos oss etc.

Noen alternative formuleringer som forhåpentligvis gjør at svaret blir ja (*velg det som passer*):

- **«Kunne du tenke deg å bidra til å fremme folkehelsen i vårt fylke/kommune?»**
  - *Som styremedlem i Nasjonalforeningen for folkehelsens lokallag xxx vil du sammen med oss kunne påvirke mer i byen/bygda vår. Jo fler vi blir, desto mer kan vi påvirke.*
  - *Har du lyst til å gjøre noe positivt i lokalmiljøet? Du kan gjøre vår stemme sterkere!*
  - *Kunne du tenke deg å bli med i styret og få større gjennomslag for hjertesakene dine?*
  - *Styret trenger en med akkurat din erfaring/kompetanse/ etc.*
  - *Du vil kunne tilføre noe nytt!*
  - *Du samarbeider med andre som har samme interesse*

- **«Vi spør deg fordi vi har hørt at du er opptatt av»:**
  - Barns oppvekst -vilkår og behovet for mer fysisk aktivitet i skolen.
  - At våre eldre skal ha et verdig liv i vår kommune/fylke .
  - Er aktiv innen demensarbeidet.
- **«Derfor tror vi at du kan være det styremedlemmet som vi leter etter/fyller det tomrommet som vi har i styret nå.»**

Noen generelle råd

- **Gi praktisk, konkret informasjon - ikke underslå at dette krever både tid og engasjement.**
  - «Det er litt arbeid, men din innsats vil gjøre en forskjell, høres det interessant ut?»
  - «Vi fordeler oppgavene internt i styret slik at man får jobbe med saker som man brenner for».
  - «Vi ønsker oss et klokt hode som kan være en ressurs i vårt arbeide for hjerte- folkehelse- demens (ta det som passer) i vårt fylke. I styret har vi medlemmer som er opptatt av XYZ».
  - «Det er i snitt 6 til 8 styremøter per år og vi har møtene (sted) og tilpasser oss styremedlemmenes arbeidstider».
- **Frist med muligheter til egen kompetanseutvikling og hyggelig samvær**
  - «I tillegg har du mulighet til å reise på fylkes- og nasjonale møter, hvor du møter folk fra de andre lagene/fylkene og får ta del av interessante foredrag holdt av fageksperter».
  - «Vi utdanner f eks både aktivitetsvenner og likepersoner i forhold til demensarbeidet. Nå har vi nettopp begynt å samarbeide med organisasjon XYZ».
- **Hvis den du spør nøler:**
  - «Du trenger ikke å svare nå. Kan jeg få lov til å sende deg litt informasjon og så ringe deg om noen dager?»
- **HVIS NEI- kjempeviktig!**

- «Så leit at det ikke passer nå. Kan vi få lov spørre deg igjen om et par år du kanskje har mindre å gjøre?»
- **Utnytt kandidatens nettverk**, spør om de kjenner andre som kan passe:
  - «Kjenner du noen andre som du mener ville kunne gjøre en god jobb?»
  - «Du kanskje trenger litt tid til å tenke over det, kan jeg ringe deg om et par dager for å høre om du har noen tips?»

Obs!! - Noen eksempler på hva som IKKE er så lurt å si, og som ikke akkurat er snarveien til suksess, når man ønsker et ja:

- «Nå har vi spurt alle vi kunne tenke oss men uten hell, så nå spør jeg deg: Kan ikke du tenke deg å bli styremedlem?»
- «Jeg må skaffe et styremedlem til, kan ikke du hjelpe MEG og si ja til å sitte i styret?»
- «Du trenger egentlig ikke å gjøre noe, men vi må ha X antall personer i styret».
- «Det er ikke mye jobb, du skal bare delta i noen møter».
- «Du kjenner jo helselaget/demensforeningen/Nasjonalforeningen så det er bare å jobbe med sakene våre».
- «De andre i styret er så gamle, så vi trenger en som deg, som er litt yngre!»

Oppsummert:

Ofta er faktisk det enkle det beste, - **og det finnes mange som er villige til å bidra, vi må bare spørre dem!**

Forhåpentlig kan dette heftet bidra til at valgkomiteens arbeid blir litt enklere, og at Nasjonalforeningen for folkehelsen styrkes som organisasjon.

Takk for ditt bidrag og lykke til!